

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za period januar/siječanj-decembar/prosinac 2011. godine

Sarajevo, februar/veljača 2012. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	5
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	5
1.2. <i>Tržište rada BiH</i>	5
2. Javne finansije.....	7
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	7
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH</i>	7
2.3. <i>Izvršenje budžeta entitetskih Vlada</i>	8
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	9
3.1. <i>Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)</i>	9
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	9
3.3. <i>Prosječna obavezna rezerva</i>	10
3.4. <i>Devizne rezerve Centralne banke BiH</i>	11
3.5. <i>Depoziti</i>	12
3.6. <i>Kredit</i>	13
3.7. <i>Berze</i>	14
4. Vanjski sektor.....	16
5. Strane direktne investicije.....	17

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno – četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Iako je prvo tromjesečje 2011. godine, tek dvije godine nakon recesije donijelo prve naznake mogućeg ekonomskog oporavka u BiH, nada o oporavku je brzo osujećena već u trećem kvartalu. Mnogi ekonomski indikatori koji su zabilježili značajan napredak u prvom tromjesečju 2011. su počeli slabiti već u nastavku prvog polugodišta. Ovo je nastavljeno pa čak i intenzivirano u trećem kvartalu kada su se mnogi od indikatora približili, a neki se čak i vratili na nivo prosjeka iz 2010. u kojoj je zabilježen skroman ekonomski rast od svega 0,7%. Usporavanje se manifestovalo prije svega kroz vanjsku trgovinu roba i investicije. Stopa rasta vrijednosti izvoza u trećem kvartalu je bila daleko ispod (tj. upola), dok je kod uvoza reducirana na nivo prošlogodišnjeg prosjeka. Slabljenjem rasta izvoza je praktično zaustavljen rast izvozno orjentisane prerađivačke industrije u trećem tromjesečju. U isto vrijeme, građevinarstvo u trećem tromjesečju bilježi godišnji pad od 8,6%¹ i to prije svega uslijed naglog pada vrijednosti radova u RS od skoro 20% (skoro identično padu u RS iz 2010.). S druge strane, bankarski sektor, nakon stagnacije u prethodnoj godini, bilježi devetomjesečni rast stanja kredita (7,3% g/g) u 2011. Sve ovo ukazuje da se ekonomski rast u trećem tromjesečju kretao približno oko 1% (g/g) čime je nastavljeno usporavanje iz drugog kvartala.

Mada je još uvijek prerano² donositi konačne zaključke o četvrtom tromjesečju, dostupni podaci ukazuju da je u ovom periodu došlo do daljnjeg pogoršanja indikatora koji su obilježili prva tri tromjesečja 2011. godine. To se prije svega odnosi na vanjsku trgovinu i industrijsku proizvodnju, dok građevinarstvo bilježi određeni napredak nakon izuzetno lošeg trećeg tromjesečja. Vanjskotrgovinska razmjena roba je u četvrtom tromjesečju zabilježila najniži rast vrijednosti od početka godine i to prije svega zahvaljujući izvozu. Naime, uprkos solidnom rezultatu u novembru kada je rast robnog izvoza i uvoza bio nešto iznad trećeg kvartala, u posljednja dva mjeseca 2011. stope rasta naglo padaju na najniže nivoe tokom cijele godine. Tako je rast izvoza roba u novembru i decembru iznosio svega 6% i 7,2% što je znatno ispod ranije najniže zabilježene stope od 13,3% iz trećeg tromjesečja. Skroman rast vrijednosti robnog uvoza od 7,8% i 9,2% tokom posljednja dva mjeseca 2011. godine je takođe dostigao najniže vrijednosti od početka godine. Ipak, ukupan rast vrijednosti uvoza roba u četvrtom tromjesečju je ostao na nivou trećeg tromjesečja od približno 10% zahvaljujući (za drugo polugodište) relativno visokoj stopi od 14,5% zabilježenoj u oktobru. U isto vrijeme rast industrijske proizvodnje u četvrtom kvartalu je znatno reduciran u odnosu na stopu iz drugog i trećeg kvartala od približno 5%. Razlog za to je stagnacija industrijske proizvodnje u dva od tri mjeseca četvrtog kvartala uzrokovana blagim smanjenjem proizvodnje u prerađivačkoj industriji u oktobru od 0,9% (g/g), te snažnim padom proizvodnje električne energije u decembru od 16,3% (g/g). Nasuprot tome, rast građevinskih radova u FBiH od svega 4,4% u trećem kvartalu je približno učtverostručen, dok je u RS-u nagli pad od 21,3% iz trećeg kvartala skoro u potpunosti eliminisan u četvrtom kvartalu. Time je rast građevinarstva na nivou BiH nakon negativnog trećeg tromjesečja

¹ Procjena DEP-a na bazi entitetskih indeksa proizvedenih od strane entitetskih zavoda za statistiku.

² Ovdje treba da se radi o procjeni ukupnih ekonomskih kretanja zasnovanoj na bazi dva ili tri mjeseca nekoliko važnih indikatora iz četvrtog tromjesečja 2011. Ipak, za potpuniju sliku još uvijek nedostaju mnogi indikatori, te podaci za decembar nekih od korištenih indikatora.

ponovo postao pozitivan. Indikatori vanjske trgovine, industrije i investicija iz četvrtog tromjesečja ukazuju na sve jači negativan uticaj vanjskotrgovinskog deficita na ekonomski rast uzrokovan znatno bržim slabljenjem BiH izvozne u odnosu na domaću tražnju. Pored toga, postepeno slabljenje rasta uvoza bi moglo ukazivati na sve slabiji doprinos domaće tražnje ukupnom ekonomskom rastu. Ipak o ovome segmentu rasta je još uvijek prerano zaključivati obzirom na nedostatak mnogih relevantnih podataka. Sve u svemu, čini se da su sve nepovoljnija dešavanja u okruženju dodatno oslabila BiH ekonomski rast krajem 2011. godine.

1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja u BiH

Prema podacima Agencije za statistiku BiH za decembar 2011. godine evidentna je stagnacija (rast od 0,4%) fizičkog obima industrijske proizvodnje Bosne i Hercegovine u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Tokom decembra mjeseca došlo je do poboljšanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji i u sektoru rudarstva od 6,5% odnosno 5%, dok je sektor proizvodnje električne energije zabilježio pad proizvodnje oko 16% u odnosu na decembar 2010. godine, što je glavni razlog stagnacije ukupnog indeksa industrijske proizvodnje u BiH. Međutim ako se posmatraju rezultati na godišnjem nivou može se konstatovati da je došlo do djelimičnog oporavka BiH industrijske proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu. Rast izvozne tražnje u prvoj polovini 2011. godine rezultirao je povećanjem proizvodnje u izvozno orijentiranoj prerađivačkoj industriji od 5% i porastu proizvodnje u sektoru rudarstva od preko 15% na godišnjem nivou, dok rast proizvodnje u sektoru proizvodnje električne energije usljed nepovoljne hidrološke situacije nije bio na nivou iz prethodnih godina i iznosio je svega 2% u odnosu na 2010. godinu. Tako je Bosna i Hercegovina tokom 2011. godine ostvarila godišnji rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 5,6% u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrano po entitetima godišnji rast industrijske proizvodnje iznosio je 2,5% u FBiH, dok je u RS-u registriran rast od 4,7% u odnosu na 2010. godinu.³

Indeksi g/g		2007	2008	2009	2010	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan-Dec
						2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011
Industrijska proizvodnja	FBiH	108,6	107,9	88,4	104,2	108,8	104,9	108,4	101,9	101,5	105,6	104,1	103,2	105,5	98,6	97,3	93,6	102,5
	RS	101,4	116,8	119	105	108,8	101,7	103,6	102,8	97,3	107,9	121,1	115,9	103,6	105,9	99,6	93,3	104,7
fizički obim	BiH	-	-	96,7	101,6	117,5	106,6	108,0	103,2	102,3	110,4	110,1	104,5	101,8	100,6	105,4	100,4	105,6

Izvor: BHAS, FZZS FBiH, RZSR

1.2. Tržište rada BiH

Broj zaposlenih lica u BiH se tokom mjeseca novembra 2011. godine nastavio snižavati. Prosječan broj zaposlenih lica u BiH u posmatranom mjesecu je smanjen za 1,5% i iznosi 689,7⁴ hiljada lica. Kao i prethodnih mjeseci najviše otpuštenih radnika je registrovano u oblastima prerađivačke industrije (1,9% g/g), građevinarstva (5,7%), trgovine na veliko i malo (5,5% g/g) te ugostiteljstva (5,3%). S druge strane, došlo je do uvećanja broja nezaposlenih lica u BiH. U decembru 2012. godine je registrovano 536,8 hiljada nezaposlenih lica u BiH što je 2,8% više u odnosu na isti period 2010. godine. Administrativna stopa nezaposlenosti u BiH je u novembru 2011. godine iznosila 43,6%⁵.

Prosječna neto plata u BiH je nastavila da raste i u novembru 2011. godine iznosila 824 KM što je za 2,4% više u odnosu na isti mjesec 2010. godine. Realni rast neto plate za posmatrani mjesec je bio negativan i iznosi -1,4%. Najzapaženiji nominalni rast neto plata je bio u oblastima rudarstva (13,7% g/g), građevinarstva (4,2% g/g), saobraćaja, skladištenja i veza (2,6% g/g) te javne uprave (2,7% g/g). Penzije u BiH se nisu bitnije mijenjale u decembru u odnosu na novembar 2011. godine. Tako je prosječna penzija u BiH u periodu I-XII 2011. godine iznosila 338⁶ KM što je 1,7% više u odnosu na isti period 2010. godine. Minimalne penzije u BiH u decembru 2011. godine iznose 160 KM u RS i 310,7 KM u FBiH.

³ Podaci Agencije za statistiku BiH i entitetskih zavoda za statistiku se razlikuju zbog neusklađenosti metodologija prilikom obračunavanja indeksa ukupne industrijske proizvodnje.

⁴ Broj zaposlenih u 2011. i 2010. godini BiH je revidiran sa objavom podataka o broju zaposlenih u RS za mjesec septembar 2011. godine.

⁵ DEP kalkulacija.

⁶ Prosječna penzija u BiH je izračunata je izračunata na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom od BH entiteta.

	Broj zaposlenih lica u BiH	Stopa rasta (g/g)
I 2011.	693.885	0,8%
II 2011.	693.366	0,5%
III 2011.	691.803	0,2%
IV 2011.	691.511	-0,7%
V 2011.	691.759	-0,8%
VI 2011.	692.834	-0,6%
VII 2011.	693.282	-0,6%
VIII 2011.	690.054	-0,9%
IX 2011.	690.942	-1,4%
X 2011.	691.548	-1,1%
XI 2011.	689.671	-1,5%
I-XI 2011.	691.878	-0,5%
	Broj nezaposlenih lica u BiH	Stopa rasta (g/g)
I 2011.	526.701	2,0%
II 2011.	527.749	1,6%
III 2011.	530.055	2,1%
IV 2011.	529.423	2,6%
V 2011.	526.616	2,8%
VI 2011.	525.877	2,8%
VII 2011.	528.429	2,4%
VIII 2011.	530.976	2,6%
IX 2011.	529.789	2,5%
X 2011.	530.893	2,7%
XI 2011.	532.442	2,6%
XII 2011.	536.781	2,8%
I-XII 2011.	529.644	2,5%
	Prosječna neto plata u BiH (KM)	Stopa rasta (g/g)
I 2011.	807	2,2%
II 2011.	799	2,1%
III 2011.	818	2,5%
IV 2011.	811	1,5%
V 2011.	821	3,3%
VI 2011.	820	2,7%
VII 2011.	813	1,8%
VIII 2011.	822	2,8%
IX 2011.	814	1,7%
X 2011.	813	2,3%
XI 2011.	824	2,4%
I-XI 2011.	815	2,3%
	Prosječna penzija u BiH (KM)	Stopa rasta (g/g)
I 2011.	332	-0,6%
II 2011.	332	-0,5%
III 2011.	332	-0,5%
IV 2011.	341	2,5%
V 2011.	341	2,2%
VI 2011.	341	2,3%
VII 2011.	341	2,5%
VIII 2011.	340	2,4%
IX 2011.	340	2,5%
X 2011.	340	2,5%
XI 2011.	340	2,7%
XII 2011.	340	2,5%
I-XII 2011.	338	1,7%

Izvor: Agencija za statistiku BiH, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, entitetski penzioni fondovi

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

U toku 2011. godine prikupljeno je oko 4,9 milijardi KM prihoda od indirektnih poreza, što je više za 3,8% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Tokom posmatranog perioda nastavlja se smanjenje prihoda od carina (7,0%), i prihoda od putarina (4,9%), u odnosu na isti period prethodne godine. U isto vrijeme prihodi od akciza i PDV-a bilježe rast (8,1%, odnosno 4,1%). Ukupni prihodi od indirektnih poreza u decembru mjesecu, posmatrani u odnosu na novembar, bilježe porast od čak 10,8%, što nije bilo prisutno prethodnih mjeseci. Tokom posmatranog mjeseca, jedino prihodi od putarina bilježe smanjenje od 8,5% (m/m), kao rezultat pada prihoda od posebne takse (putarine) na naftne derivate koja je smanjena usled oslobađanja od plaćanja putarina za rudnike, termoelektrane i željeznice.

u milionima KM

Indirektni porezi	I-XI 2010.	I-XI 2011.	Trend
Carine	302,0	281,0	-7,0%
Akcize	1.172,2	1.267,6	8,1%
PDV	2.944,5	3.064,1	4,1%
Putarine	307,0	292,1	-4,9%
Ukupno	4.725,7	4.904,8	3,8%

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

2.2. Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH

Ukupni direktni porezi, prikupljeni u entitetskim poreskim upravama u toku 2011. godine iznose 977,7 miliona KM, što je za 12,9% više u odnosu na isti period 2010. godine. Na nivou FBiH prikupljeno je 510,9 miliona KM direktnih poreza, dok je taj iznos za RS 466,8 miliona KM. Kretanja prihoda od direktnih poreza, kao i doprinosa i ostalih prihoda mogu se vidjeti u tabeli ispod.

Prihodi od direktnih poreza, ostalih taksi, kazni i naknada i doprinosa u periodu I-XII 2010. i 2011. godine (u milionima KM)

Naziv prihoda	FBiH			RS		
	2010	2011	%	2010	2011	%
Direktni porezi	523,7	510,9	-2,4%	342,5	466,8	36,3%
Porez na dohodak	266,2	290,3	9,1%	143,3	251,3	75,4%
Porez na dobit	186,1	138,7	-25,5%	119,2	136,3	14,3%
Porezi građana	68,2	80,9	18,6%	31,6	31,2	-1,3%
Ostali porezi	3,2	1,0	-68,8%	48,4	48,0	-0,8%
Ostale takse, kazne i naknade	342,8	350,6	2,3%	255,9	255,4	-0,2%
Doprinosi	2.570,6	2.652,2	3,2%	1.174,5	1.328,6	13,1%
PIO	1.447,4	1.467,5	1,4%	627,3	708,8	13,0%
Zdravstvo	1.008,5	1.065,3	5,6%	473,2	525,0	10,9%
Nezaposleni	114,7	119,4	4,1%	24,1	36,1	49,8%
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	47,3	54,7	15,6%
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,6	4,0	53,8%
Ukupno (direktni porezi + ostale takse, kazne i naknade + doprinosi)	3.437,1	3.513,7	2,2%	1.772,9	2.050,8	15,7%

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

Kao i ranijih mjeseci, u FBiH je u posmatranom periodu 2011. godine, zabilježeno smanjenje prihoda od direktnih poreza od 2,4%, dok je u RS evidentiran rast istih od 36,3%. U okviru direktnih poreza, prihodi od poreza na dobit i ostali porezi u FBiH bilježe pad od 25,5% odnosno, 68,8%. S druge strane, prihodi od poreza na dohodak i poreza građana bilježe rast 9,1%, odnosno 18,6%. U RS u okviru direktnih poreza, prihodi od poreza građana i ostali porezi bilježe smanjenje od 1,3%, odnosno 0,8%. A prihodi od poreza na dohodak, kao i prihodi od poreza na dobit, bilježe rast od 75,4%, odnosno 14,3%.⁷ Prikupljeni ukupni doprinosi u oba entiteta za period I-XI 2011. godine, u odnosu na isti period prethodne godine bilježe rast i to FBiH od 6%, a RS 12,8%.

2.3. Izvršenje budžeta entitetskih Vlada⁸

Ukupni prihodi ostvareni u budžetu Federacije BiH za devet mjeseci 2011. godine zabilježili su rast od 1,8% u odnosu na isti period prethodne godine. U istom periodu rashodi bilježe smanjenje od 0,9%. Ukupni prihodi, za devet mjeseci 2011. godine, ostvareni u budžetu RS bilježe rast od 14,1% u odnosu na isti period prethodne godine, dok rashodi bilježe smanjenje od 2,5%. Struktura i rast prihoda i rashoda se može vidjeti u tabeli ispod.

u milionima KM

Federacija BiH	I-IX 2010.	I-IX 2011.	%
Prihodi	1.010,35	1.029,02	1,8%
Porezni prihodi	865,96	829,22	-4,2%
Neporezni prihodi	144,39	199,80	38,4%
Rashodi	1.130,74	1.121,06	-0,9%
Plaće i naknade	127,44	159,66	25,3%
Materijal i usluge	55,62	37,72	-32,2%
Tekući transferi	758,95	649,53	-14,4%

Izvor: Ministarstvo finansija FBiH

u milionima KM

Republika Srpska	I-IX 2010.	I-IX 2011.	%
Prihodi	1.034,40	1.180,10	14,1%
Porezni prihodi	900,80	1.035,10	14,9%
Neporezni prihodi	130,10	140,20	7,8%
Rashodi	1.266,00	1.234,20	-2,5%
Plate i naknade	458,90	517,60	12,8%
Materijal i usluge	49,90	47,60	-4,6%
Subvencije i transferi	237,20	246,20	3,8%

Izvor: Ministarstvo finansija RS

⁷ Oko 90% poreza na dohodak u RS čini porez na lična primanja.

⁸ Upoređeno je treće tromjesečje, jer u vrijeme pisanja ove informacije nisu bili dostupni podaci za oba entiteta.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Tokom decembra 2011. godine u BiH je zabilježen rast cijena od 3,1% g/g. Generalno cijene u BiH su u periodu I-XII 2011. godine uvećane za 3,7% g/g. Osnovni akceleratori rasta cijena u BiH su bile prvenstveno više cijene hrane i nafte u svijetu, povećanje akciza na duvan, te poskupljenje usluga telekomunikacija. S tim u vezi, najveća poskupljenja u BiH u periodu I-XII 2011. godine su registrovana u kategorijama hrane i bezalkoholnih pića (6% g/g), transporta (7,5% g/g), stanovanja, vodosnadbijevanja, električne energije, plina i drugih enregenata (3,1% g/g), komunikacija (5,4% g/g) te alkohola i duvana (8,2% g/g).

CPI - BiH	g/g
I 2011.	102,7
II 2011.	103,3
III 2011.	103,9
IV 2011.	104,0
V 2011.	104,2
VI 2011.	103,8
VII 2011.	103,9
VIII 2011.	103,9
IX 2011.	104,0
X 2011.	103,7
XI 2011.	103,8
XII 2011.	103,1
I-XII 2011.	103,7

Izvor: Agencija za statistiku BiH

3.2. Monetarni agregati⁹

Na kraju novembra mjeseca došlo je ponovo do pozitivne stope rasta ukupne novčane mase na mjesečnom nivou, ali znatno niske (0,1% m/m). Posmatrano na godišnjem nivou, M2 na kraju navedenog mjeseca bilježi rast od 4,5% g/g ili nivo od 14,2 milijarde KM. Doprinos rasta ukupne novčane mase dale su obje njene kategorije, mada QM malo značajnije u odnosu na M1, čiji rast se može vidjeti u tabeli ispod. U istom periodu rezervni novac bilježi smanjenje 4,5% g/g.

⁹ Zbog nedostupnosti podataka o monetarnim agregatima za decembar 2011. godine u vrijeme izrade ove informacije, dati su zadnji dostupni podaci iz novembra 2011. godine.

² Ovde su uključeni i prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti, čije je učešće beznačajno malo.

Period	Gotovi na izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti ¹⁰	Rezervni novac (M0)	Gotovi na izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac (QM)	Monetarni agregati; M2 (M1+QM)
Jan-11	2.459,4	3.341,5	5.800,9	2.143,1	3.748,4	5.891,5	2.006,2	1.265,1	4.476,6	7.747,8	13.639,3
Feb-11	2.465,9	3.261,8	5.727,7	2.155,1	3.659,9	5.815,0	2.032,0	1.272,0	4.490,0	7.794,0	13.608,9
Mar-11	2.468,6	3.108,7	5.577,3	2.164,3	3.656,2	5.820,6	2.047,8	1.138,5	4.665,0	7.851,2	13.671,7
Apr-11	2.524,9	3.047,0	5.571,9	2.239,9	3.676,6	5.916,5	2.033,9	1.148,5	4.628,8	7.811,2	13.727,7
Maj-11	2.505,8	3.035,3	5.541,1	2.190,5	3.706,4	5.896,9	2.054,7	1.196,5	4.620,3	7.871,5	13.768,4
Jun-11	2.507,8	3.045,1	5.552,9	2.205,7	3.684,7	5.890,4	2.088,3	1.194,2	4.610,2	7.892,6	13.783,0
Jul-11	2.592,8	2.984,3	5.577,1	2.317,0	3.731,9	6.048,9	2.135,5	1.138,5	4.725,7	7.999,7	14.048,6
Avg-11	2.625,8	3.028,5	5.654,3	2.316,7	3.807,6	6.124,3	2.146,9	1.140,6	4.769,4	8.056,9	14.181,2
Sep-11	2.561,3	3.063,0	5.624,3	2.252,7	3.816,8	6.069,4	2.156,2	1.121,3	4.786,0	8.063,5	14.132,9
Okt-11	2.553,3	3.040,7	5.593,9	2.241,1	3.809,5	6.050,6	2.181,5	1.052,3	4.859,9	8.093,7	14.144,3
Nov-11	2.546,7	3.085,7	5.632,5	2.237,4	3.749,5	5.986,9	2.250,0	963,0	4.957,9	8.170,9	14.157,8
stope rasta g/g u %											
Jan-11	8,1%	6,5%	6,6%	7,0%	6,3%	6,6%	8,4%	21,7%	4,5%	8,0%	7,4%
Feb-11	8,6%	2,6%	5,1%	7,4%	4,3%	5,5%	8,7%	18,0%	4,2%	7,4%	6,6%
Mar-11	9,5%	-6,4%	0,0%	9,6%	2,9%	5,3%	11,5%	-6,6%	7,5%	6,2%	5,8%
Apr-11	11,3%	-7,5%	0,1%	11,7%	0,8%	4,7%	14,3%	-11,6%	6,6%	5,3%	5,0%
Maj-11	10,0%	-6,7%	0,1%	10,6%	0,0%	3,7%	16,3%	-5,3%	5,2%	6,0%	5,0%
Jun-11	9,7%	-1,4%	3,3%	10,9%	5,0%	7,1%	12,6%	-8,6%	3,8%	3,8%	5,2%
Jul-11	10,4%	-6,4%	0,8%	11,8%	2,5%	5,9%	13,9%	-8,4%	6,8%	6,1%	6,0%
Avg-11	10,9%	-11,8%	-2,5%	12,2%	1,7%	5,4%	13,6%	-11,3%	5,4%	4,6%	5,0%
Sep-11	6,4%	-6,6%	-1,1%	6,8%	3,5%	4,7%	14,0%	-7,9%	7,6%	6,7%	5,8%
Okt-11	5,2%	-11,2%	-4,4%	4,5%	3,4%	3,8%	13,4%	-13,0%	8,7%	6,4%	5,3%
Nov-11	4,3%	-10,7%	-4,5%	5,8%	0,7%	2,6%	14,5%	-24,1%	10,8%	6,0%	4,5%
stope rasta m/m u %											
Jan-11	-1,5%	-1,8%	-1,7%	-3,1%	1,6%	-0,1%	0,8%	4,5%	-1,1%	0,3%	0,1%
Feb-11	0,3%	-2,4%	-1,3%	0,6%	-2,4%	-1,3%	1,3%	0,5%	0,3%	0,6%	-0,2%
Mar-11	0,1%	-4,7%	-2,6%	0,4%	-0,1%	0,1%	0,8%	-10,5%	3,9%	0,7%	0,5%
Apr-11	2,3%	-2,0%	-0,1%	3,5%	0,6%	1,6%	-0,7%	0,9%	-0,8%	-0,5%	0,4%
Maj-11	-0,8%	-0,4%	-0,6%	-2,2%	0,8%	-0,3%	1,0%	4,2%	-0,2%	0,8%	0,3%
Jun-11	0,1%	0,3%	0,2%	0,7%	-0,6%	-0,1%	1,6%	-0,2%	-0,2%	0,3%	0,1%
Jul-11	3,4%	-2,0%	0,4%	5,0%	1,3%	2,7%	2,3%	-4,7%	2,5%	1,4%	1,9%
Avg-11	1,3%	1,5%	1,4%	0,0%	2,0%	1,2%	0,5%	0,2%	0,9%	0,7%	0,9%
Sep-11	-2,5%	1,1%	-0,5%	-2,8%	0,2%	-0,9%	0,4%	-1,7%	0,3%	0,1%	-0,3%
Okt-11	-0,3%	-0,7%	-0,5%	-0,5%	-0,2%	-0,3%	1,2%	-6,2%	1,5%	0,4%	0,1%
Nov-11	-0,3%	1,5%	0,7%	-0,2%	-1,6%	-1,1%	3,1%	-8,5%	2,0%	1,0%	0,1%

Izvor: CBBiH

3.3. Prosječna obavezna rezerva¹¹

Na kraju novembra mjeseca sve kategorije po osnovu OR (sadržane u tabeli ispod) bilježe smanjenje. Prethodnih mjeseci je jedino višak sredstva¹² bilježio pozitivne stope rasta. Sa smanjenjem sredstava

¹¹ Zbog nedostupnosti podataka o prosječnoj obaveznoj rezervi za decembar 2011. godine u vrijeme izrade ove informacije, dati su zadnji dostupni podaci iz novembra 2011. godine.

⁴ Odnos između zakonski propisanog minimuma rezervi i stvarna sredstva koje banke drže na računu kod CB, a po osnovu OR.

po osnovu zakonski propisanog minimuma (OR) od 19,8% g/g na kraju novembra 2011. godine, smanjuju se i ukupna sredstva koja banke drže na računu kod CB, a po osnovu OR (10,8% g/g), ali i višak sredstava iznad zakonski propisanog minimuma (1,9% g/g). Prosječna stopa OR i dalje iznosi 8,5%, a implicitna stopa¹³ OR 19,2%. Prosječna visina naknade koja se bankama isplaćuje po osnovu držanja obavezne rezerve u novembru mjesecu je iznosila 0,28%.

U milionima KM

Period	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Ukupna sredstva za održavanje obavezne rezerve	Razlika (Višak sredstava)	Implicitna stopa obavezne rezerve	Stopa obavezne rezerve	Prosječna visina naknade na obavezne rezerve kod CBBiH
Jan-11	15.131,5	1.600,4	3.211,4	3.211,4	1.611,0	21,2%	10,6%	0,46%
Feb-11	15.105,4	1.289,1	3.088,5	3.088,5	1.799,4	20,4%	8,5%	0,49%
Mar-11	15.176,1	1.298,5	3.009,1	3.009,1	1.710,7	19,8%	8,6%	0,50%
Apr-11	15.077,6	1.290,4	2.905,7	2.905,7	1.615,4	19,3%	8,6%	0,85%
Maj-11	15.122,2	1.294,0	2.966,8	2.966,8	1.672,8	19,6%	8,6%	0,89%
Jun-11	15.132,6	1.293,3	2.884,3	2.884,3	1.591,1	19,1%	8,5%	1,00%
Jul-11	15.144,6	1.291,1	2.881,0	2.881,0	1.589,9	19,0%	8,5%	0,83%
Avg-11	15.311,5	1.302,4	2.915,7	2.915,7	1.613,2	19,0%	8,5%	0,74%
Sep-11	15.380,6	1.306,9	2.936,0	2.936,0	1.629,1	19,1%	8,5%	0,49%
Okt-11	15.368,5	1.305,0	2.910,6	2.910,6	1.605,6	18,9%	8,5%	0,44%
Nov-11	15.368,0	1.305,2	2.947,0	2.947,0	1.641,8	19,2%	8,5%	0,28%
stope rasta g/g u %								
Jan-11	-4,0%	-1,5%	0,3%	0,3%	2,0%			
Feb-11	-3,7%	-20,1%	0,1%	0,1%	22,2%			
Mar-11	-3,0%	-19,1%	-0,5%	-0,5%	20,4%			
Apr-11	-4,5%	-20,9%	-7,6%	-7,6%	6,7%			
Maj-11	-4,7%	-21,4%	-4,2%	-4,2%	15,3%			
Jun-11	-4,2%	-21,3%	-5,2%	-5,2%	13,8%			
Jul-11	-2,4%	-20,4%	-5,1%	-5,1%	12,4%			
Avg-11	-0,9%	-19,5%	-7,4%	-7,4%	5,3%			
Sep-11	-1,2%	-20,0%	-9,2%	-9,2%	1,9%			
Okt-11	0,1%	-18,8%	-9,9%	-9,9%	-1,1%			
Nov-11	-0,9%	-19,8%	-10,8%	-10,8%	-1,9%			
stope rasta m/m u %								
Jan-11	-2,1%	-1,6%	-2,9%	-2,9%	-4,2%			
Feb-11	-0,2%	-19,5%	-3,8%	-3,8%	11,7%			
Mar-11	0,5%	0,7%	-2,6%	-2,6%	-4,9%			
Apr-11	-0,6%	-0,6%	-3,4%	-3,4%	-5,6%			
Maj-11	0,3%	0,3%	2,1%	2,1%	3,6%			
Jun-11	0,1%	-0,1%	-2,8%	-2,8%	-4,9%			
Jul-11	0,1%	-0,2%	-0,1%	-0,1%	-0,1%			
Avg-11	1,1%	0,9%	1,2%	1,2%	1,5%			
Sep-11	0,5%	0,3%	0,7%	0,7%	1,0%			
Okt-11	-0,1%	-0,1%	-0,9%	-0,9%	-1,4%			
Nov-11	0,0%	0,0%	1,3%	1,3%	2,3%			

Izvor: CBBiH

3.4. Devizne rezerve Centralne banke BiH¹⁴

Ukupne devizne rezerve na kraju novembra mjeseca, nastavljaju da se smanjuju, posmatrano na godišnjem nivou. Na kraju posmatranog mjeseca smanjenje je iznosilo 3,4% g/g, čime dostižu nivo od oko 6,2 milijarde KM. Kako se kreću pojedine komponente deviznih rezervi na godišnjem, odnosno mjesečnom nivou može se vidjeti detaljnije u tabeli ispod. Obaveza koja proizilazi iz pravila valutnog

¹³ Implicitna stopa OR predstavlja odnos ukupno prosječnog iznosa novčanih sredstava na računima rezervi komercijalnih banaka i ukupne osnovice za obračun OR.

¹⁴ Zbog nedostupnosti podataka o deviznim rezervama za decembar 2011. godine u vrijeme izrade ove informacije, dati su zadnji dostupni podaci iz novembra 2011. godine.

odbora, a koja se odnosi na to da neto strana aktiva (neto devizne rezerve) mora biti veća od monetarne pasive je zadovoljena (NSA - 6,2 milijardi KM, monetarna pasiva - 5,7 milijardi KM).

U milionima KM

Godina	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne rezerve	Neto devizne rezerve	Monetarna pasiva	Neto slobodne rezerve
Jan-11	60,8	3,1	65,2	3.081,3	3,1	3.137,4	6.350,9	6.349,9	5.882,8	467,0
Feb-11	64,2	0,2	61,2	3.084,3	3,4	3.069,0	6.282,3	6.281,3	5.810,8	470,5
Mar-11	63,5	0,2	43,3	2.979,9	3,9	3.052,8	6.143,7	6.142,7	5.677,5	465,2
Apr-11	65,9	3,0	119,3	2.966,8	4,8	2.969,6	6.129,3	6.128,3	5.680,0	448,3
Maj-11	134,5	0,1	76,6	3.080,4	5,8	2.788,7	6.086,0	6.084,7	5.625,5	459,2
Jun-11	130,1	0,1	96,0	3.237,3	7,2	2.621,1	6.091,7	6.090,7	5.634,7	456,1
Jul-11	142,7	3,8	123,3	3.670,9	7,2	2.192,8	6.140,7	6.139,7	5.661,6	478,1
Avg-11	158,5	0,4	143,2	4.139,8	8,5	1.815,0	6.265,4	6.263,8	5.761,2	502,6
Sep-11	149,2	0,4	105,6	4.193,8	7,5	1.786,9	6.243,5	6.242,4	5.744,1	498,3
Okt-11	151,5	3,9	42,6	4.346,5	0,0	1.661,5	6.206,0	6.205,0	5.704,1	500,9
Nov-11	163,8	1,1	55,6	4.346,2	0,0	1.665,4	6.232,1	6.231,1	5.713,6	517,5
stopa rasta g/g u %										
Jan-11	-5,1%	-47,5%	-38,3%	1,3%	40,9%	11,5%	5,2%	5,2%	6,5%	-8,5%
Feb-11	-5,9%	-95,6%	-28,6%	0,1%	47,8%	9,7%	4,0%	4,0%	5,3%	-9,8%
Mar-11	-7,2%	-94,3%	-40,4%	1,3%	77,3%	-1,7%	-0,8%	-0,8%	0,2%	-11,5%
Apr-11	-10,6%	-14,3%	14,8%	20,8%	100,0%	-15,4%	-0,3%	-0,3%	0,2%	-6,4%
Maj-11	65,4%	-94,4%	1,5%	26,8%	123,1%	-20,9%	-0,5%	-0,5%	0,1%	-7,4%
Jun-11	54,3%	-94,7%	-6,9%	46,5%	100,0%	-26,2%	2,3%	2,3%	3,2%	-7,4%
Jul-11	90,0%	40,7%	77,7%	53,8%	260,0%	-38,5%	0,7%	0,7%	0,8%	-0,1%
Avg-11	158,1%	100,0%	23,3%	56,0%	254,2%	-48,8%	-1,7%	-1,7%	-2,1%	2,3%
Sep-11	147,8%	100,0%	66,6%	60,5%	316,7%	-49,2%	-0,2%	-0,2%	-0,5%	3,4%
Okt-11	146,7%	50,0%	-63,9%	66,8%	-100,0%	-54,2%	-3,3%	-3,3%	-4,0%	5,2%
Nov-11	148,6%	0,0%	-28,0%	46,1%	-100,0%	-50,0%	-3,4%	-3,4%	-4,2%	6,4%
stopa rasta m/m u %										
Jan-11	-9,1%	0,0%	-36,2%	2,7%	14,8%	-4,5%	-1,7%	-1,6%	-1,5%	-4,1%
Feb-11	5,6%	-93,5%	-6,1%	0,1%	9,7%	-2,2%	-1,1%	-1,1%	-1,2%	0,7%
Mar-11	-1,1%	0,0%	-29,2%	-3,4%	14,7%	-0,5%	-2,2%	-2,2%	-2,3%	-1,1%
Apr-11	3,8%	1400,0%	175,5%	-0,4%	23,1%	-2,7%	-0,2%	-0,2%	0,0%	-3,6%
Maj-11	104,1%	-96,7%	-35,8%	3,8%	20,8%	-6,1%	-0,7%	-0,7%	-1,0%	2,4%
Jun-11	-3,3%	0,0%	25,3%	5,1%	24,1%	-6,0%	0,1%	0,1%	0,2%	-0,7%
Jul-11	9,7%	3700,0%	28,4%	13,4%	0,0%	-16,3%	0,8%	0,8%	0,5%	4,8%
Avg-11	11,1%	-89,5%	16,1%	12,8%	18,1%	-17,2%	2,0%	2,0%	1,8%	5,1%
Sep-11	-5,9%	0,0%	-26,3%	1,3%	-11,8%	-1,5%	-0,3%	-0,3%	-0,3%	-0,9%
Okt-11	1,5%	875,0%	-59,7%	3,6%	-100,0%	-7,0%	-0,6%	-0,6%	-0,7%	0,5%
Nov-11	8,1%	-71,8%	30,5%	0,0%	0,0%	0,2%	0,4%	0,4%	0,2%	3,3%

Izvor: CBBiH

3.5. Depoziti¹⁵

Ukupni depoziti¹⁶ za jedanaest mjeseci 2011. godine iznosili su 13,0 mlrd. KM i veći su u odnosu na isto razdoblje prošle godine 289,4 mil. KM, odnosno 2,4%. Slab rast depozita na bh. bankama

¹⁵ Budući da za vrijeme izrade Informacije siječanj – prosinc 2011. godine podaci o bankarskom sektoru za prosinac 2011. godine nisu bili dostupni, u Informaciji je dat pregled o stanju depozita i kredita za jedanaest mjeseci 2011. godine.

¹⁶ U prosincu 2011. godine CB BiH uvela je novu metodologiju statistike finansijskog sektora BiH. Sukladno tome, ažurirani su podaci u tabelama za promatrano razdoblje. Prema novoj metodologiji, nefinancijska poduzeća su nefinancijska javna i privatna poduzeća, dok neprofitne organizacije više ne ulaze u ovu kategoriju. Neprofitne organizacije skupa sa sektorom stanovništva čine Ostali rezidentni sektor. Međutim, za

uvjetovan je negativnim rastom depozita sektora nefinancijskih poduzeća i sektora opće vlade, dok pozitivan doprinos rastu dali su depoziti stanovništva čija stopa rasta g/g ima trend usporavanja. Depoziti stanovništva za promatrano razdoblje iznosili su 6,9 mlrd. KM. i zabilježili su stopu rasta od 9,9% g/g. Depoziti nefinancijskih poduzeća iznosili su 3,4 mlrd. KM i manji su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 3,0%. Depoziti opće vlade imaju već višegodišnji negativan trend rasta zbog problema likvidnosti vlada entiteta. Depoziti ovog sektora za jedanaest mjeseci iznosili su 1,6 mlrd. KM i zabilježili su godišnju stopu rasta od -11,7%.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća	Depoziti opće vlade	Ostali depoziti
2011.	01.	12.521,5	6.514,7	3.504,0	1.598,3	904,5
2011.	02.	12.543,1	6.556,5	3.421,8	1.654,4	910,3
2011.	03.	12.550,3	6.611,9	3.405,4	1.624,8	908,2
2011.	04.	12.493,0	6.642,4	3.394,2	1.551,2	905,2
2011.	05.	12.587,7	6.654,7	3.419,3	1.546,0	967,7
2011.	06.	12.561,5	6.693,3	3.392,4	1.523,1	952,7
2011.	07.	12.684,8	6.746,9	3.453,1	1.486,2	998,7
2011.	08.	12.813,4	6.781,3	3.523,4	1.513,1	995,6
2011.	09.	12.814,5	6.879,6	3.375,6	1.557,3	1.002,1
2011.	10.	12.839,9	6.870,0	3.431,0	1.547,6	991,3
2011.	11.	12.960,7	6.920,9	3.443,2	1.632,9	963,7
Stopa rasta g/g						
2011.	01.	4,9%	13,8%	-5,5%	-11,0%	-4,6%
2011.	02.	5,1%	12,7%	-8,6%	-3,9%	-4,6%
2011.	03.	2,1%	12,2%	-5,1%	-15,2%	0,0%
2011.	04.	1,2%	11,1%	-3,5%	-16,3%	-2,4%
2011.	05.	1,1%	10,8%	-1,6%	-16,9%	3,7%
2011.	06.	1,3%	10,5%	0,3%	-16,4%	-0,8%
2011.	07.	2,1%	10,6%	0,9%	-17,8%	5,2%
2011.	08.	1,1%	10,9%	0,3%	-16,2%	2,5%
2011.	09.	3,8%	11,7%	0,9%	-8,2%	6,8%
2011.	10.	2,2%	10,5%	-0,8%	-19,0%	3,3%
2011.	11.	2,4%	9,9%	-3,0%	-11,7%	0,2%
Prosječna godišnja stopa rasta za jedanaest mjeseci						
2010.		4,9%	14,2%	1,5%	-16,4%	12,3%
2011.		2,5%	11,4%	-2,3%	-13,9%	0,8%

Izvor: Centralna banka BiH

3.6. Krediti

Ukupni krediti za jedanaest mjeseci 2011. godine iznosili su 15,3 mlrd. KM i veći su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 6,7%. Najveće učešće u ukupnim kreditima imali su krediti dani nefinancijskim poduzećima (53,3%), a potom krediti dani sektoru stanovništva (42,6%). Krediti nefinancijskim poduzećima za jedanaest mjeseci iznosili su 8,1 mlrd. KM i zabilježili su stopu rasta od 8,8%. Krediti stanovništvu u istom razdoblju iznosili su 6,5 mlrd. KM, a zabilježili su stopu rasta od 3,5% g/g. Pored ova dva sektora, pozitivnu godišnju stopu rasta zabilježili su i krediti dani općoj vladi (21,9% g/g). Međutim, krediti dani ovom sektoru imaju skromno učešće u ukupnim kreditima (3,5%),

potrebe izrade Informacije, sektor neprofitnih organizacija obuhvaćen je u Ostalim depozitima/kreditima, jer čini veoma mali dio ukupnih depozita/kredita, dok sam sektor stanovništva je prema učešću jedan od najznačajnijih i samim tim utječe na kretanje ukupnih depozita/kredita. Svi navedeni iznosi depozita/kredita predstavljaju kumulativne na kraju razdoblja tako da podaci za kraj studenog predstavljaju iznose za svih jedanaest mjeseci.

tako da ne mogu utjecati na kretanje ukupnih kredita, već mogu biti pokazatelj problema usklađenosti fiskalnih prihoda i rashoda, odnosno nedovoljnosti prihoda u odnosu na rashode.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni krediti	Kreditni stanovništvu	Kreditni nefinancijskim poduzećima	Kreditni općoj vladi	Kreditni ostalim sektorima
2011.	01.	14.541,0	6.257,4	7.740,8	443,8	98,9
2011.	02.	14.602,1	6.246,8	7.804,4	453,3	97,6
2011.	03.	14.768,1	6.273,2	7.927,0	461,0	106,9
2011.	04.	14.787,1	6.317,8	7.900,3	468,7	100,4
2011.	05.	14.932,6	6.377,4	7.981,3	477,7	96,2
2011.	06.	14.994,4	6.417,3	7.996,2	485,7	95,2
2011.	07.	15.087,6	6.476,1	8.021,9	499,4	90,3
2011.	08.	15.084,0	6.467,9	8.019,7	509,3	87,1
2011.	09.	15.123,7	6.479,3	8.046,8	511,0	86,5
2011.	10.	15.177,5	6.507,3	8.055,5	527,4	87,2
2011.	11.	15.253,5	6.499,8	8.132,5	536,0	85,4
Stopa rasta g/g						
2011.	01.	4,1%	-0,1%	6,5%	39,2%	-15,3%
2011.	02.	4,1%	0,3%	6,2%	35,0%	-16,9%
2011.	03.	5,0%	1,1%	7,1%	34,5%	-10,7%
2011.	04.	4,8%	1,4%	6,7%	34,0%	-20,0%
2011.	05.	5,5%	2,0%	7,3%	32,2%	-12,8%
2011.	06.	5,7%	1,9%	7,9%	33,1%	-13,3%
2011.	07.	6,2%	2,9%	8,3%	24,2%	-16,7%
2011.	08.	6,3%	3,0%	8,5%	25,1%	-19,1%
2011.	09.	6,5%	3,0%	9,0%	22,9%	-18,7%
2011.	10.	6,8%	3,7%	8,9%	22,0%	-15,8%
2011.	11.	6,7%	3,5%	8,8%	21,9%	-16,5%
Prosječna godišnja stopa rasta za jedanaest mjeseci						
2010.		-1,3%	-4,1%	1,0%	15,2%	-19,6%
2011.		5,6%	2,1%	7,7%	29,5%	-16,0%

Izvor: Centralna banka BiH

3.7. Berze u BiH

Na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu decembru 2011. godine ostvaren je ukupan promet u iznosu od 7,9 miliona KM što čini 28,7 % od ukupnog ostvarenog prometa na BiH berzama. Promet na SASE u mjesecu decembru bilježi pad od 61,9 % odnosu na promet u istom mjesecu u 2010. godini odnosno pad od 78,6 % u odnosu na ukupan promet u decembru 2009. godine. Najveći promet u mjesecu decembru je ostvaren na slobodnom sekundarnom tržištu sa dionicama emitenta Elektro grupa d.d. Jajce u iznosu od 556,5 hiljada KM te na primarnom slobodnom tržištu u decembru sa dionicama emitenta BH Telecom d.d. Sarajevo u iznosu od 402,4 hiljade KM. Ukupan ostvareni promet na SASE u 2011. godini je 244,8 miliona KM što čini 36,9 % ukupnog ostvarenog prometa na BiH berzama. Ostvareni promet na SASE u 2011. godini je veći za 125,5 % u odnosu na ostvareni promet u 2010.godini, odnosno veći za 11,7 % u odnosu na ostvareni promet u 2009. godini.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu decembru 2011. godine ukupan mjesečni promet bilježi pad od 57,1 % odnosu na isti period u 2010. godini odnosno pad od 34,8 % u odnosu na promet u mjesecu decembru 2009. godine. Najveći uticaj na promet je ostvaren putem javne ponude Trezorskih zapisa Republike Srpske u iznosu od 9,8 miliona KM. Ukupan ostvareni promet na BLSE u 2011. godini je iznosio 425,4 miliona KM i veći je za 141,4 % od prometa u 2010. godini odnosno za 138,6 % u odnosu na promet u 2009. godini.

Promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Decembar-09	36.900.741	30.040.883	66.941.624
Decembar-10	20.774.959	45.712.834	66.487.793
Decembar-11	7.899.847	19.588.236	27.488.083

Ukupan promet u mjesecu decembru na obje berze (Sarajevskoj i Banjalučkoj) u iznosu od 27,5 miliona KM bilježi pad od 58,7 % poredeći sa vrijednostima u istom periodu 2010. godine, dok u odnosu na ukupan promet u decembru 2009. godine bilježi pad od 58,9 %.

Ukupan promet na obje berze (Sarajevskoj i Banjalučkoj) u 2011.godini iznosi 662,3 miliona KM i veći je od prometa u 2010.godini za 132,6 % odnosno 66,7 % u odnosu na osvareni promet u 2009 godini.

Ukupan promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
2009	219.085.459	178.292.307	397.377.766
2010	108.554.379	176.195.081	284.749.460
2011	244.787.112	425.431.725	662.318.990

U isto vrijeme kapitalizacija u mjesecu decembru 2009., 2010. i 2011. godine je iznosila:

Kapitalizacija (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Decembar-09	7.158.678.913,80	3.756.543.171,35	10.915.222.085,15
Decembar-10	7.210.603.026,80	3.732.304.035,61	10.942.907.062,41
Decembar-11	4.371.013.728,43*	3.835.425.219,28	8.206.438.947,71

*Smanjenje kapitalizacije je najvećim dijelom uzrokovano uvođenjem novih pravila poslovanja na SASE u okviru kojega je znatan broj vrijednosnih papira delistiran (isključeno 410 nelikvidnih i slabo likvidnih vrijednosnih papira).

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu decembru 2011. godine sa vrijednostima u mjesecu decembru 2010. godine zabilježen je pad od 39,4 %, dok poredeći sa vrijednostima u mjesecu decembru 2009. godine zabilježen je pad od 38,9 %.

Kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu decembru 2011. godine bilježi minimalan rast od 2,8 % u poređenju sa vrijednosti u mjesecu decembru 2010. godine, odnosno minimalan rast od 2,1 % u odnosu na vrijednosti ostvarene u mjesecu decembru 2009. godine.

Vrijednost ukupne kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u decembru 2011. godine bilježi pad od 25 % u odnosu na vrijednosti u mjesecu decembru 2010. godine odnosno pad od 24,8 % u odnosu na vrijednosti u mjesecu decembru 2009. godine.

4. Vanjski sektor

4.1 Platni bilans Bosne i Hercegovine

Deficit tekućeg računa u okviru platnog bilansa BiH je u prvih devet mjeseci iznosio 1,7 milijardi KM što je uvećanje za 70% u odnosu na isti period prethodne godine. Pomenuto uvećanje direktan je odraz povećanja trgovinskog deficita (13%) koji je nastao kao posljedica oporavka tražnje za uvoznom robom. U pomenutom periodu nominalni rast uvoza sa platnobilansnim prilagođenjima je iznosio 16% i dostigao vrijednost od 11,5 milijardi KM, dok je izvoz rastao po nešto višoj stopi od uvozne (18%) ali još uvijek sa skoro duplo manjim nominalnim iznosom od oko 6,4 milijarde KM. Suficit na računu usluga se u prvih devet mjeseci blago uvećao (za 2% g/g) na 750 miliona KM. Uvećanje suficita na računu usluga je ostvareno najvećim dijelom usljed oporavka pružanja usluga putovanja (turizma) koje je registrovano u trećem kvartalu 2011. godine. Suficit na računu dohodaka (208 miliona KM) se nastavio smanjivati (-46%) kao rezultat smanjivanja prihoda od kompenzacija zaposlenim (-7%) i rasta rashoda po osnovu investicionog dohotka¹⁷ (65%). Neto priliv od tekućih transfera je u prvih devet mjeseci 2011. godine uvećan za 3% g/g što je dovelo do novčanog priliva od 2,5 milijarde KM.

Finansiranje deficita tekućeg računa je najvećim dijelom omogućeno iz stavke ostalih investicija - 721 milion KM (najviše po osnovu zajmova i trgovinskih kredita) a zatim od direktnih stranih investicija (FDI) koje su u neto izrazu za devet mjeseci iznosile 456 miliona KM¹⁸. Zanimljivo je spomenuti i smanjenje deviznih rezervi koje je započeto u drugom kvartalu 2011. godine i naročito ubrzano u trećem kvartalu što je odraz nedostatka izvora finansiranja deficita tekućeg računa.

Izraženo u milionima KM	2010Q1	2010Q2	2010Q3	2010Q4	2011Q1	2011Q2	2011Q3	2011k1-3/ 2010k1-3
TEKUĆI RAČUN(1+2+3+4)	-110,1	-292,4	-592,4	-503,3	-365,6	-666,2	-662,9	70%
1. ROBA	-1.158,8	-1.591,2	-1.806,9	-1.794,9	-1.397,6	-1.845,9	-1.921,4	13%
2. USLUGE	212,8	300,0	224,5	290,1	195,4	280,6	273,2	2%
3. DOHODAK	106,8	162,9	117,7	103,8	68,5	46,7	93,1	-46%
4. TEKUĆI TRANSFERI	729,0	836,0	872,3	897,7	768,1	852,4	892,2	3%
KAPITALNI I FINANSIJSKI RAČUN (1+2)	233,3	171,2	509,0	466,5	460,2	483,4	492,5	57%
1.KAPITALNI RAČUN	75,4	80,1	79,0	79,2	61,4	68,1	68,5	-16%
2.FINANSIJSKI RAČUN	157,9	91,1	430,0	387,3	398,8	415,3	424,0	82%
2.1. DIREKTNE INVESTICIJE	19,6	-0,2	152,1	106,2	182,8	89,3	184,3	166%
2.2. PORTFOLIO INVESTICIJE	-146,4	-20,7	13,0	24,7	5,9	-68,9	32,8	-80%
2.3. OSTALE INVESTICIJE	260,8	-144,1	575,2	449,5	-72,2	438,1	355,2	4%
2.4. REZERVNA AKTIVA	23,9	256,1	-310,3	-193,2	282,3	-43,2	-148,3	-400%
III - NETO GREŠKE I PROPUSTI	-123,1	121,2	83,4	36,8	-94,6	182,8	170,4	217%

izvor: Centralna banka BiH

4.2 Vanjska trgovina robama

Tokom 2011. godine izvoz iz BiH je iznosio 8,2 milijarde KM i u odnosu na isti period prošle godine doživio je rast za 15,9%. Uvoz BiH u 2011. godini iznosio je 15,5 milijardi KM i u poređenju sa prošlom godinom takođe je doživio rast u iznosu od 14,0%. Rezultat izvoza i uvoza BiH je trgovinski deficit koji je dostigao vrijednost od 7,3 milijarde KM i u poređenju sa prošlom godinom veći je za 12,0%.

Posmatrajući strukturu robne razmjene po najznačajnijim uvoznim i izvoznim stavkama za 2011. godinu vidljivo je da su mineralne tvari gdje su najznačajnija nafta i naftni derivati; mašine i aparati; bazni metali; te prehrana dominirali na strani uvoza, dok su najznačajnije izvozne pozicije mineralne tvari gdje spada električna energija; bazni metali gdje kao i kod uvoza dominiraju aluminij, željezo i

¹⁷ u pomenutom periodu je došlo do povećanja potražnje stavke reinvestiranih zarada od FDI što ne predstavlja negativan znak za BH ekonomiju, jer se za isti iznos povećavaju prilivi od FDI u dijelu finansijskog računa.

¹⁸ Podatak je preuzet iz platnog bilansa BiH koji izrađuje Centralna banka BiH i razlikuje se od podataka koje objavljuje Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa.

čelik, te njihovi proizvodi; rezervni dijelovi za autoindustriju; razni gotovi proizvodi kao što su namještaj, odjeća i obuća.

Bosna i Hercegovina je u 2011. godini uvezla 2,3 milijarde KM nafte i naftnih derivata, u odnosu na prošlu godinu, ostvaren je rast uvoza ove vrste proizvoda za 34,1%. Ovako značajno povećanje uvoza nafte je i rezultat rasta cijena sirove nafte na svjetskim tržištima. Učešće nafte i naftnih derivata u ukupnom uvozu BiH iznosi oko 15%. Takođe po vrijednosti uvoza visoko kotiraju mašine, aparati i mehanički uređaji čiji je uvoz u 2011. godini iznosio 1,8 milijardi KM. U odnosu na isti period prošle godine, uvoz mašina je porastao za 6,0%. BiH je na inozemna tržišta izvezla 815 miliona KM ove kategorije proizvoda i u odnosu na prošlu godinu izvoz je rastao po stopi od 17,1%.

Značajna kategorija uvoza su i prehrambene prerađevine kojih je BiH tokom 2011. godine uvezla u iznosu od 1,5 milijardi KM i u odnosu na prošlu godinu ostvarile su rast u iznosu od 7,1%. Sljedeća značajna uvozna stavka su bazni metali kojih je BiH uvezla u iznosu od oko 1,3 milijarde KM. Od baznih metala najviše su se uvozili željezo i čelik, njihovi proizvodi, te aluminij i proizvodi od aluminija. Oporavak od ekonomske krize najviše se odrazio na metalnu industriju koja je rezultirala značajnim promjenama kako uvoznih tako i izvoznih stopa, pa je uvoz baznih metala u 2011. godini u odnosu na prošlu godinu doživio rast za 14,5%.

Na strani izvoza baznih metala situacija je ohrabravajuća, jer je u 2011. godini rast izvoza iznosio respektabilnih 20,2%, a posmatrano vrijednosno BiH je na inozemna tržišta izvezla 1,9 milijardi KM ove kategorije proizvoda. Vrlo je bitno pronaći načina za uspješniji izvoz baznih metala, jer su najbolji BH izvozni potencijal. Kategorija raznih proizvoda gdje je uključen namještaj u 2011. godini ostvarila je izvoz od 760 miliona KM i učešće u ukupnom izvozu od oko 10%. U odnosu na 2010. godinu izvoz namještaja ostvario je rast od oko 12,1%. Bitno je spomenuti da industrija proizvodnje namještaja u BiH je u usponu i za očekivati je veći izvoz u narednim godinama, a samim time i korigovanje stope rasta izvoza s obzirom da namještaj ostvaruje značajan udio ukupnog izvoza BiH.

u 000 KM	Januar - Decembar 2010	Januar - Decembar 2011	Promjena 2011/2010
IZVOZ	7.093.664	8.222.112	15,9%
UVOZ	13.606.466	15.525.428	14,0%
TRGOVINSKI DEFICIT	-6.512.802	-7.303.316	12,0%

5. Strane direktne investicije

Prema revidiranom privremenom izvještaju Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH strana ulaganja u 2011. godini su iznosila oko 391,7¹⁹ miliona KM što predstavlja povećanje od 2,9 puta u odnosu na ulaganja u istom periodu 2010. godine kada su ukupne SDI iznosila 135,3 miliona KM²⁰.

Ulaganja po kvartalima u 2009. 2010. i 2011. godini iznose:

U milionima KM	K1	K2	K3	K4
2009	-6,4	160,8	134,2	184,4
2010	57,9	23,3	6,2	48
2011	93	61	108	130

Poredeći ulaganja u četvrtom kvartalu 2011. godine u iznosu od 130 miliona KM sa SDI u četvrtom kvartalu 2010. godine su veća za oko 2,7 puta dok poredeći sa ostvarenim vrijednostima u četvrtom kvartalu 2009. godine i dalje bilježe manje vrijednosti tj. manja su za 29,5%. Ukupna strana ulaganja u 2011. godini su manja za 17,2% poredeći sa podacima u 2009. godini (473 miliona KM).

¹⁹ Podaci dobijeni na osnovu uvedenog novog jedinstvenog sistema evidentiranja u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa.

²⁰ U toku je i revizija evidentiranih ulaganja u 2010. godini na osnovu novog sistema evidentiranja pa je moguće očekivati nešto veći iznos.